

A FÖLDRAJZI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE AZ ISKOLÁBAN

előadás, doktori kurzus, Neptun-kód: FÖL/1/115, 6 kredit

A kurzus online felületei: [Microsoft Teams](#), [Canvas](#)

TEMATIKA

1. alkalom – 2020. október 22. 16.00–18.30

Téma: A gyermeki gondolkodás szintjét befolyásoló tényezők. A gondolkodási készségek fejlesztése és mérése

Módszer: beszélgetés + irodalomfeldolgozás (hallgatói beszámoló szempontok alapján)

Feldolgozandó irodalom

- Csapó B. (1994): Az induktív gondolkodás fejlődése. Magyar Pedagógia 94. 1–2. pp. 53–80.
http://misc.bibl.u-szeged.hu/13674/1/mp_1994_001_002_6060_053-080.pdf
- Csapó B. – Molnár Gy. (2012): A gondolkodási készségek és képesség fejlődésének mérése. – In: Csapó B. (szerk.): Mérlegen a magyar iskola. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 407–439.
http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/11231/1/Merlegen_a_magyar_iskola_407_439_u.pdf
- Csapó B. (2002): Az iskolai tudás vizsgálatának elméleti keretei és módszerei. In: Csapó B. (szerk.): Az iskolai tudás. Osiris Kiadó. Budapest. pp. 6–22.
<https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/iskolai-tudas-eloszo/ch03.html>
- Gordon Győri J. (2002): A gondolkodási készségek fejlesztésének pedagógiája Szingapúrban. Magyar Pedagógia 102. 2. pp. 203–229.
http://www.magyarpedagogia.hu/document/janos_gordon_gyri-thinking_skills_education_in_singapore.pdf
- Hamers, J. H. M. – Overtoom, M. Th. (2000): A gondolkodásra nevelés európai programjai. Új Pedagógiai Szemle 2000. július–augusztus. <http://epa.niif.hu/00000/00035/00040/2000-07-ta-Tobbek-Gondolkodasra.html>
- Molnár Gy. (2002): A tudástranszfer. Iskolakultúra 12. 2. pp. 65–74.
http://epa.oszk.hu/00000/00011/00057/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_02_065-074.pdf
- Szilágyi B. (2015): A gondolkodási műveletek mérése és alkalmazott felhasználása. – In: Torgyik J.: Százarcú pedagógia. Komarno, pp. 472–478.
<http://www.irisro.org/pedagogia2015januar/82SzilagyiBarnabas.pdf>

2. alkalom – 2020. november 12. 16.00–18.30

Téma: A természettudományos és a társadalomtudományos gondolkodás összetevői, összehasonlító elemzésük a földrajz tantárgy tükrében

Módszer: irodalomfeldolgozás (hallgatói beszámoló szempontok alapján) + problémabeszélgetés + közös ötletelés

Feldolgozandó irodalom

- Csányi V. (2007): A természettudományos gondolkodásról. Magyar Tudomány 2007. 2. <http://www.matud.iif.hu/07feb/03.html>
- Adey, Ph. – Csapó B. (2012): A természettudományos gondolkodás fejlesztése és értékelése. – In: Csapó B. (szerk.): Mérlegen a magyar iskola. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 17–58.
<http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/6058/1/1852761.pdf>
- Kinyó L. – Barashevich T. (2010): A társadalomtudományi műveltség fejlődésének befolyásoló tényezői és a fejlesztés megalapozása kisiskoláskorban. Új Pedagógiai Szemle. 2010. 1-2. pp. 32–54.

http://epa.oszk.hu/00000/00035/00139/pdf/EPA00035_upsz_2010_1-2_032-054.pdf

- Korom E. – Z. Orosz G. (2020): A természettudományos nevelés fő kutatási irányzatai. Magyar Tudomány. 181. 1. pp. 34–46.
https://mersz.hu/mod/object.php?objazonosito=matud_f33245_i1

3. alkalom – 2020. november 23. 16.00–18.30

Téma: A földrajz mint iskolai tantárgy szerepe a gondolkodás fejlődésében

Módszer: irodalomfeldolgozás (hallgatói beszámoló szempontok alapján) + közös ötletelés

Feldolgozandó irodalom

- Makádi M. – Horváth G. (2011): A földrajz és a természettudományok. Földrajzi Közlemények. 135. 2. pp. 179–184.
https://www.foldrajzitasasag.hu/downloads/foldrajzi_kozlemenyek_2011_135_evf_2_pp_179.pdf
- Nagy E. – Pál V. (2019): A gazdaságföldrajzi gondolkodás lassú átalakulása – avagy miért fontosabb még mindig a „hol”, mint a „miért”? GeoMetodika. 3. 2. pp. 21–46.
http://foldrajztanitas.elte.hu/wp-content/uploads/GM_2019_2.pdf
- Tóth P. (2007): Gondolkodásfejlesztés informatika órán. Iskolakultúra. 2007. 6-7. pp. 47–65.
http://real.mtak.hu/56980/1/EPA00011_iskolakultura_2007_06_07_047-065.pdf

4. alkalom – 2020. december 7. 16.00–18.30

Téma: A kritikai, a kreatív és a problémamegoldó gondolkodás értelmezése. A problémamegoldó gondolkodás és fejlesztési lehetőségei a földrajztanításban

Módszer: irodalomfeldolgozás (hallgatói ismertetés)

Feldolgozandó irodalom

- Adorjáné – Makádi M. – Nagyné – Nahalka I. – Radnóti K. – Wagner É. (2014): A problémamegoldás alapjai és szerepe a természettudományos tanulási folyamatban. – In: Radnóti K. (szerk.): A természettudomány tanítása. Mozaik Kiadó, Szeged. pp. 464–476., 526–535.
- Kontra J. (1996): A probléma és a problémamegoldó gondolkodás. Magyar Pedagógia 96. 4. pp. 341–366. http://misc.bibl.u-szeged.hu/13782/1/mp_1996_004_6144_341-366.pdf
- Revákné Markóczi I. – Máth J. (2002): A természettudományos problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a középiskolákban. Új Pedagógiai Szemle 2002. 10. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-termesztudomanyos-problemamegoldo-gondolkodas-fejlesztese-a-kozepiskolakban>
- Revákné M. I. (2015): A biológiatanár levelező képzés tantárgy-pedagógiai tartalmi megújítása a Debreceni Egyetemen – A természettudományos problémamegoldás fejlesztésének intermetodikája. – In: Balla É. et al.: Tanulmányok a levelező és részismereti tanárképzés tantárgy-pedagógiai tartalmi megújításáért – Természettudományok. Debrecen Egyetemi Kiadó, pp. 5–43. https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/220597/file_up_termesztudomany_01.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Selmecsi I. (2004): A problémamegoldó gondolkodás. Redinfo, Nyíregyháza. 41 p.
http://redinfo.hu/mi/05_matek/A%20probl%C3%A9mamegold%C3%B3%20gondolkod%C3%A1s.pdf
- Somfai Zs. (2009): A problémamegoldó kompetencia fejlesztése. – In: Kerber Z. (szerk.): Hidak a tantárgyak között. OKI, Budapest. <https://ofi.oh.gov.hu/problemamegoldo-kompetencia-fejlesztese>

Az egyes alkalmakhoz tartozó irodalmakat önöknek kell elolvasniuk az órák előtt. Előzetesen mindenkinek kell választania mindegyik alkalomhoz kapcsolódóan, az összeset szét kell osztani. A választás határideje: **október 4.** – [link](#)

A választások után megadom a hozzájuk tartozó ismertetési szempontot, amely mentén kérem azok feldolgozását és bemutatását az órákon. Kérem, hogy az egyes cikkekről készítsenek jegyzetet, amit minden résztvevőnek (nekem is) küldjenek meg a foglalkozás előtt legalább 1 nappal.

Beadandó feladat (vizsga helyett)

- Téma: Gondolkodásfejlesztés a földrajz tanítási-tanulási folyamatában (szabadon választható megközelítésben)
- Kivitelezés: önálló munka, cikk formátumban
- Határidő: **2021. január 15.**

dr. Makádi Mariann